

თეატრი სხორება

ავთოკურთ სალიტერატურო-მეცნიერული

კვირა, 28 თებერვალი
№ 9—1916

ფასი
10 კ.

წელიწადი
მ ე ო თ ხ ე

მიიღება ხელის მოწერა 1916 წ. შურ.
თეატრი და ცხოვრება
(წელიწადი მეოთხე. (იხ. მე-2 გვ.)

დუბოვაი
კარლო ჩხეიძე
მისი ავადმყოფობის ვაჟი

უკვე იბეჭდება
ეკვლასათვის საჭირო და სასარგებლო წიგნი

უცხო სიტყვათა სრული ლექსიკონი

ანუ ქართულს ენაში შემოსულ უცხო სიტყვათა ახსნა-განმარტება
შედგენილი იოსებ იმედაშვილის მიერ

გორველ შევსებულ-შესწორებული (პირველ გამოცემაზე ბევრად გადიდებული). წიგნში ახსნილ-განმარტებულია სამოც ათასამდე (60000), უცხო ენათა გან (ფრანგულ, ინგლისურ, ლათინურ და სხ.) შემოსული, სიტყვა და ანდაზა წიგნი შეიცავს ათას ექვსას სვეტამდე, მოზრდილი ზომისაა, აწყობილი იქნება ხალი კორპუსის მთავრული და ჩვეულებრივი ასოთი, ჩასმული ინგლისურ საუკეთესო კალენკარს უდაში, მოოქოვილ-მოგარაყებულ ასო არშიებით შემკული. ვინც ისურვებს, წიგნზე დაიბეჭდება მისი სახელგვარის პირველი ასოები.

ხელისმომწერთათვის გაგზავნით ღირს ორი (2) მანათი (ფულის გადახდა შედავათითაც შეიძლება: ხელის მოწერის ღირს 1 მან., დანარჩენიც—წიგნი ამოსვლის ჟამს ახალ ხელისმომწერთათვის 2 მან 50 კა.)

ხელის მოწერა მიიღება: ყურ. „თეატრი და ცხოვრების“ რედაქციაში „სორაპანის“ სტამბაში). ფოსტით: Тифлисъ. Ред. „Театри да Цховреба“ ос. Имедашвили.

1916 მიიღება ხელის მოწერა 1916

ყოველკვირეული სათეატრო, სალიტერატურო, სახელოვნო-სამხატვრო, საზოგადოებრივ შინაარის სურათმზიანი ჟურნალი იშრომისტული განყოფილებით, შარყებით და კარიკატურებით

ფელიწადი
მართება

„თეატრი და ცხოვრება“

ფელიწადი გამოცემისა მართება

წლიურად
6 მან.
ნახ. წლ.
3 მან.

1916 წელსაც გამოვა

ჩვეულებრივი სრული პროგრამით, უკვე ცნობილი რედაქციით, სახელმძღვანელო და ახალგაზრდა მწერალთა მონაწილეობით.

ჟურნალი პარტიათა გარეშეა, პროგრესული მიმართულებისა ჟურნალში ხუთსამდე სურათი დაიბეჭდება

ფასი: წლიურად ისევ 5 მ., ნახევ. წლით—3 მ. ფულის შემოტანა ნაწილ-ნაწილადაც შეიძლება, ხელის მოწერის ღირს—2 მ: მისში—2 მ. ენკენისთვის 1 მ. ვინც მთელი წლის გადასახადს ამ თავითვე შემოიტანს, ამა ქრისტეშობისთვის ნომრებიც გაეგზავნება.

ხელის მოწერა მიიღება „სორაპანის“ სტამბაში (მალათოვის კუჩხ. № 1, ვორონკოვის პატარა ხიდის ყურში, მუხრან-ბატონის სახ.) იოსებ იმედაშვილთან დილით 9—2 ს. საღ. 5—7 ს. ფოსტით: Тифлисъ, ред. „Театри да Цховреба“—Иос. Имедашвили.
ტელეფონი № 15—41.
რედაქცია-გამომცემელი ანნა იმედაშვილის

№ 9

წლიურად 5 მ., ნახევარ წლით 3 მ. ცალკე ნომერი 10 კ. ხელის მოწერა მიიღება „სორაპან“ის სტამბაში. მისამართი: Тиф-ლის, Ред. „Театри да Цховреба“ I. Име-дашвили.

ხელ-მოუწერილი წერილები არ დაიბეჭდე-ბა.—ხელთნაწერები საჭიროებისამებრ მოსი-წორდება.—რედაქტორთან პირიპირ შეს-ლაპარაკება შეიძლება „სორაპანის“ სტამბს-კანტორაში—დილით 9—2 ს., საღამოთი 5—7 ს., ტელეფონი № 15-41

წელიწადი
მ თ ს ხ

დღევანდელი მომენტი შეთანხმებას გვიბრძანებს

როდესაც ჩვენს გაზეთებს გადაიკითხავთ, დაგავიწყდებათ, რომ თქვენ დღევანდელ დღე-სა სცხოვრობთ და ბაბილონის გოდოლი წარ-მოგიდგებათ თვალ წინ.

არა თუ გამოუცდელია, უღვაშ-ამწვანე-ბული მწერლები, გამოცდილნი, მრავალ ქირს გარდახდილნიც კი ისე სწერენ და ისე ეკამა-თებიან ერთი მეორეს, თითქოს მშვიდობა და კაცთა შორის სათნოება სუფევდეს ევროპაში.

თუ არა ვცდები, ოსმალები რომ კონსტანტი-ნეს ქალაქს იღებდნენ, თვითონ ქალაქში სხო-ლასტიკოსები ერთი მეორეს ეკამათებოდნენ: რა უფრო აღრე გაჩნდა ქათამი თუ კვერც-ხიო? სამშობლო რომ იღუპებოდა და, ჯერ იმის გადარჩენისათვის ფიქრი და ზრუნვა იყო უპირველესად საჭირო, ეს ამ დალოცვილებს აღარ აგონდებოდათ.

განა იგივე სურათი არ არის ჩვენში?

ჩვენ ვართ მოწავე უდიდესი მოვლენის, საშინელი სისხლის ღვრისა, როდესაც მთელი სახელმწიფოების, მთელი ერების ბედიღბალი სწყდება და იმის მაგიერათ, რომ გამოცდილ-მა ქკუა-დინჯმა მწერლებმა გვასწავლონ, რო-გორ უნდა მოვიქცეთ, რა გზას დავადგეთ, როგორ უნდა დავუხვდეთ ამა თუ იმ მოსა-ლოდნელ შემთხვევებს და სხვ. და სხვ. ყვე-ლა გლახა ქრიაშვილს ჰბაძავს და გაისმის ძვე-ლებური დაუსრულებელი მხილება: ფედერა-

ლისტები სოციალისტები არ არიან, დასელებს სამშობლო არა სწამთ, „საქართველოელები“ თავად-აზნაურობის დამცველები არიან და სხვ. და სხვ.

იმის მაგიერათ, რომ არა ჩვეულებრივ და მეტათ სერიოზულ დროს გაისმოდეს ქართვე-ლი ერის ხმა, ქართველ ერს გათვალისწინე-ბული ჰქონდეს თვისი მისწრაფება, თვისი სურვილები, თვისი საჭიროებანი და ახლობე-ლი მომავალი, უკიდურესი აზრთა აღრევაა ჩვენში.

ქართველი ხალხი კი დგას გულ-ხელ და-კრეფილი და მისჩერებია თავის ქკუის მასწავ-ლებლებს: აბა რა გზაზე დავაყენებენ ამის-თანა დროსო, და რა ესმის?

ისევ ის—ძველის-ძველი დავა: ვინ უფრო ნამდვილი სოციალისტია და ვინ უფრო უკე-თესი დამცველია მშრომელი ხალხის ინტერე-სებისა.

მეტყვიან, ეს ასეც უნდა იყოს: საცა სხვა და სხვა კლასებია, მათ შორის ბრძოლაა და ეს ბრძოლა პრესაშიც იქნება უთუოთო.

მართალია, მაგრამ არის ხოლმე ისეთი შემთხვევები ისტორიული ხასიათისა, როცა მთელი დემოკრატიის, მთელი ერის ინტერე-სები დროებით ბრძოლის შეჩერებას, მორიგე-ბას, დროებით შეთანხმებას ითხოვს რაიმე დიდი მიზნის მისაღწევათ.

ჩვენში ეს შეუძლებელია, ჩვენში ისეთი დროა ორმოა პარტიათა შორის, რომ დროები-თი მორიგებაც შეუძლებელიაო, მიპასუხებენ. თუ რუსეთში შესაძლებელია, ჩვენ ვილა-

სი წითელი კოჭი ვართ, ან ვის ვაჯობეთ ქკუით, სიბრძნით და გამჭრიახობით?

როგორ მოხდა, რომ დიდ რუსეთში დიდ პლენანოვს შავრაზმელი პურიშკევიჩი ტაშს უკრავს? ნუ თუ პლენანოვი დაბერდა ან გზა დაებნა?

ნეტავი ამისთანა დაბერებული და გზა-დაბნეული ჩვენშიაც ბევრი ამყოფა.

პურიშკევიჩის ტაში პლენანოვის დიდი ღირსებაა დღევანდელ ისტორიულ მომენტში.

ჩვეულებრივ დროს რომ პურიშკევიჩს პლენანოვისათვის ტაში დაეკრა, ეს იქნებოდა უკანასკნელისათვის დიდი სირცხვილი, დღევანდელს პირობებში კი ეს ტაში პლენანოვის სიბრძნესა და გამჭრიახობას ჰმოწმობს: მან დაივიწყა დროებით მტრობა, ბრძოლა, როდესაც სამშობლო დიდ საფრთხეში დაინახა, და უკიდურეს შავრაზმელთანაც გამონახა საერთო სიტყვები, საერთო გრძობა, საერთო საქმე.

ჩვენში კი ვერაფერს ამის მსგავსს ვერა ვხედავთ და რას ნიშნავს ეს? მხოლოდ იმას, რომ ჩვენ სიბრძნეც გვაკლია, წინდახედულობაც, შორსმჭვრეტელობაც და ქვეყნის სიყვარულიც.

სხვა და სხვა პარტიებსა და ჯგუფებს რასაკვირველია სხვა და სხვა მიზანი და მისწრაფება აქვთ, მაგრამ მთელ ქართველ ხალხს, ქართველ დემოკრატის ერთი მისწრაფება აქვს: მას უნდა უკეთესი მერმისი მოიპოვოს, უკეთ იცხოვროს ხვალ ვიდრე დღესაც ცხოვრობს.

და თუ დღევანდელი დღით ვერ ისარგებლა მან, თუ ასეთი დიდი მოვლენა ხელიდან გაუშვა და თვისი ცხოვრების მოსაწესრიგებლათ არ იზრუნა, ხვალ უკვე გვიან იქნება.

დღევანდელ დღეს ქართველ ხალხს ერთი გრძობა, ერთი სურვილი და ერთი მისწრაფება ვინ უნდა შეამუშავებოს, თუ არა ისევე ჩვენმა მოწინავე პირებმა, ჩვენმა მოღვაწეებმა, მწერლებმა და პრესამ?

ისეთ ხანაში ვცხოვრობთ, რომ ვინ სად დაეცემა, ვინ სად ამადლდება, არავინ არ იცის. ქართველმა ხალხმა უნდა იცოდეს, რა

მოსთხოვოს მან ბედს, როცა ბედი მას გაუღიმიებს და ის მზათ უნდა იყოს ყოველ გვარი შემთხვევისათვის, რომ თვისი მოთხოვნილება მტკიცეთ წამოაყენოს. მერე ვინ უნდა შეამუშავებოს, ვინ უნდა გაურკვევოს, ვინ უნდა წამოაყენებოს მას ეს მოთხოვნილება შემთხვევის დროს, თუ არა ისევე ჩვენმა მოწინავე პირებმა, ჩვენმა პრესამ?

კმათისა და კინკლაობის დრო იყო, კიდევ მოვა, დღევანდელი დღე კი სხვა საქმეს ითხოვს ჩვენი პრესისაგან და თუ მან თვისი დანიშნულება, თვისი მოვალეობა მთელი ერის წინაშე ვერ შეასრულა, ეს იქნება საშვილისშვილო ცოდვა, საშვილიშვილო დანაშაული.

ვ. კ. მჭედელი

დ მ ე რ თ ი

ახალგაზდა ქალი ტაძრის კარებთან იდგა და ლოცულობდა.

გარშემო მწუხრი იშლებოდა.. არავინ იყო.

— „ვინც სიყვარული და სასოება დაჰკარგა, მკვლად ირიცხება.“

— „ვინც თავი თვისი ვერა ჰპოვა, ბედნიერებას ვერ იხილავს.“

— „მადლი ის არის, რომ სიმართლით იცხოვრო...“

თითქოს ზეციდან მოისმოდა ეს ხმები და დაყრუბულ ტაძრის შიგნით ლოცვად იკმეოდა; თითქოს ჯვარცმულ იესოს წინ წმინდა სანთლები ენთო და ანგელოსნი გალობდნენ.

ახალგაზდა ქალი ტაძრის კარებთან იდგა და ლოცულობდა...

— „ვისაც სული სძაგს, ის ხორციელად ჰყარს ვით მძოვრი.“

— „ვისაც ქეშმარიტება უყვარს — უნდა ეძიოს.“

— „კეთილი კაცი ის არის, ვინც სხვაში სიკეთეს დაეძებს.“

ირგვლივ გლოვის ზარივით გაისმოდა ეს იღუმალი ღაღადისი და მწუხრის სურნელოვანი ნიავი შორს, შორს, იტაცებდა სოფლიდან სოფლად... სულიერსა და უსულოს ყველას ესმოდა.

ხალხის წარმომადგენელი

კარლო ჩხეიძე ერთ კვირაზე მეტია ფილტვების ანთებით მიიმედ დაავადმყოფდა, რის გამოც სათათბიროს სხდომებს ვეღარ ესწრება მისი მდგომარეობა სახიფათოდ მიანჩნათ. ავადმყოფ ხალხის წარმომადგენელს მრავალი თანაგრძნობის დევეშა მის ის თურმე. ვუსურვებთ მალე განკურნებულობის და თავის მოვალეობის შესრულებას დაბრუნებოდეს.

კარლო ჩხეიძე

ნებულობის და თავის მოვალეობის შესრულებას დაბრუნებოდეს.

ღამის სიბნელით შეწუხებული ვარდ-ყვავილები, თითქოს, სიამით ილიმებოდენ, დილას მოელოდენ.

ახალგაზდა ქალი ტაძრის კარებთან იდგა და ლოცულობდა...

— „მიუტევე, რომ მიტოვება ისწავლონ.

— „შეიყვარე, რადგან ადამიანი სიყვარულის ღირსია.

— „იწამე სიცოცხლე და სიკვდილი გაგშორდება...“

ქალი შეკრთა: თავი მაღლა ასწია და თვალები აენთო.

— ღმერთო!..ღმერთო!..— შეჰკვივლა მან.

„ღმერთი! ღმერთი!“ შრიალით გაიმეორეს გაზაფხულის ფოთლებმა. ცელქმა ნიავმა ყვავილებს ჩამოურბინა და განთიადი ახარა...

ახალგაზდა ქალი ტაძარს მოშორდა და სახლისკენ გაეშურა: მიდიოდა და ხედავდა, რომ მზე თანდათან ამოდიოდა..

ღარია ახვლედიანისა

„Memento mori“

ბორცვებიან ნაპირიდან მისცურავს პატარა ნავი მობობოქრე ზღვის შორეულ ტალღებში.

მისრიალებს ნავი მჩქეფარე ტალღათა შორის... ის თითქმის ტალღად გადაქცეულა, ისე ევლება თავზე მაცდურ აქოჩრილ ტალღებს...

მისცურავს ნავი და ეთხოვება იგი შორეულს ნაპირებს... მიწას... ეთხოვება მის მშვენიერ ამწვანებულ მდელოებს, მის მედი-

ღურ მთებსა და დაფიქრებულ ტყეებს, მოჩხრიალე ნაკადულებს და დინჯად მსრბოლ მდინარეებს... ყველაფერს სტოვებს ნავი... ყველაფერი ეთხოვება მას... ხოლო ვერსტილდება მას, ნაპირებისაგან განშორებულს, საღამოს სუნთქვა—ცელქი ნიავი. და თითქო ძილში, თითქოს სიზმარში ჩასჩურჩულებს გულად მეზღვაურებს:

— გახსოვდეთ სიკვდილი!..

ტკბილად მღერის წალკოტზე ბუნების შვილი.

მისი ხმათა ბგერა ატკბობს ყოველივე არსს და უსმენენ ისინი მონარნარე ხმებს, ვით გველა საღამურის კვნესას... ამ სიმღერაშიაც ისმის მწარე კვნესა გულისა... დარდი და ვარამი მიწის შვილებისა... და ნაღვლიანად იტკირება ყოველივე. ცხოველთა და ადამიანთ მორვეით რაღაც სევდა... ტყესაც მიიმედ დაუხრია თავისი მწვანე ქოჩრიანი თავი. ყველა სევდით შეუპყრია მომღერალის ჯადოსნურ სიმღერას, ხოლო ამ სიმღერის აკორდებში გამოისმის ორის სიტყვა, რომელსაც ვერასოდეს ვერ იგიწყებს ადამიანი:

— გახსოვდეს სიკვდილი... გახსოვდეს...

როდესაც გაცივდება პირველი კოცნა შეყვარებულთა, როდესაც ბედნიერების „ლოურჯი ჩიტი“ უკვე დაქერილი ჰყავთ, როდესაც სიყვარულის ნაზ ფრთებით ისინი ფრენენ საოცნებო ქვეყანაში და ბედნიერების და ნეტარების ჰიმნსა ქმნიან—მათ სიტყვასა და მღერას სწამლავს იგივე ხმები; იგივე სიტყვები არღვევს სიყვარულით შექმნილ ჰარმონიას:

— გახსოვდეს სიკვდილი!

როდესაც სამარადისო მზე ნელნელა აშორებს ოქროს სხივებს საყვარელ დედა-მიწას, როდესაც საიდუმლო ბინდი მოიცავს მიწის სივრცეს და შავი ღამე სულდარასავით გადეფარება მთვლემარე მიწას—მაშინაც ნელი სიო ძილს უფრთხობს დაღლილ ქვეყანას და ჩასძახის დაჟინებით:

— გახსოვდეს, გახსოვდეს სიკვდილი!..

როდესაც აყვავებულ-ამწვანებული ბუნე-

ბა ლაღობს და ნეტარობს, როდესაც ყოველი არსი მადლობითა და დიდებით იხსენიებს სახელს მიუწოდებელ უხილავისას, როდესაც ყოველივე თავდავიწყებით დასწაფებია და უშრეტელს ნეტარს სიცოცხლისას,—ელვის სისწრაფით დაივლის მთელს სამყაროს გველის სისინის მსგავსი ხმა:

— გახსოვდეს სიკვდილი; გახსოვდეს!..

როდესაც ადამიანს პირველად თვალები აებლიება, როდესაც შორეულ, უცხო და გამოუცნობ ქვეყნიდან შემოდგამს ის ფეხს ამა ცხოვრების ბქესა, როდესაც მას ნეტარებისა და სიამოვნების თვალთ შეჰყურებენ მშობლები და ახლობელნი, ავედრებენ მას უხილავს და უსურვებენ დღეგრძელობას,—არც მას შორდება ეს საიდუმლო ხმები... პირველი ხმა რომელიც შემოესმის მას ამა ქვეყნად, არის ის საშინელი სიტყვები... და სტირის, სტირის ნორჩი ადამიანი!.. ჰგოდებს, რომ სიცოცხლის კარებთანვე ჰხვდება მას საშინელი აჩრდილი, და ჯოჯოხეთური ღიმილით ჩასჩურჩულებს მას:

— გახსოვდეს სიკვდილი!..

ფართო და ლამაზია ქვეყანა... მშვენიერი და წარმტაცია ცხოვრება! მაგრამ, ვით შვის სითბო-სინათლეს ასუსტებს ზეცათ გაკრული შავი ღრუბელი, ვით ცივი ზამთარი აღუნებს და ანელებს გულის ძგერას ბუნებისას, ასე ანელებს და ასუსტებს აღსა და სილამაზეს ცხოვრებისას ეს ძახილი... და ევლება გარს საშინელი ხმები ტანჯულ მიწას და ისმის კიდით კიდემდე ერთი ხმა:

— გახსოვდეთ, გახსოვდეთ სიკვდილი!.. „Memento mori“.

5. მიწიშვილი

ჯ ა რ ი ს კ ა ც ი

III

(დასურათბატებული ლ. გუდიაშვილის მიერ)

(დასასრული იხ. „თ. და ც.“ № 8)

ვანო ს-ღარბეში ამოზარდეს მისმა მშობლებმა. სამეურნეო ცოდნა მიადებოდა. ვა-

ნომაც გამოიყენა ის და თავისი ხრიოკი ეზო ბაღად აქცია: ვაზი, ხეხილი, რა გინდა მის ეზოში არ იყო. მეზობლებსაც კარგი მაგალითი მისცა თვისი შრომით, ეხმარებოდა, ასწავლიდა. იგი ყველასათვის საყვარელი კაცი შეიქნა ფაცხის მაგიერ. ოღა დადგა, ცოლი შეირთო, კარგად ცხოვრობდა, რომ ომს არ მოესწრო...

— ნუ გეშინიათ, ღმერთი დიდია,—ანუ გეშებდენ მეზობლები ივანეს მშობლებს. უკანასკნელნიც მთელ იმედს ღმერთზე ამყარებდნენ. მართა ჩოქვით ევედრებოდა სასოღვთის მშობელს შვილის სიცოცხლეს.

— მისმინე, ღვთის მშობელო, ნუ წამართმევ, გადამირჩინე, მომგვარე შვილი... კი შეგიძლია, ის არის ჩვენი მარჩენალი, ნუ დაგვეყრი ოხრათ.— თვალცრემლიანი ლოცულობდა დილა-საღამოს. ეკლესიაში დადიოდა, სანთლებს უნთებდა ღვთის მშობლის ხატს— ევედრებოდა. მღვდელსაც კი მისცა საწირავი და აწირვია.

ვანო კი მამაკურად იბრძოდა მტერთან მთელი დღეობით... საღამოზე მოღლილ-მოქანცულს, უქმელ-უსმელს, ტანზე გაუხდელს, საღ არ ეძინა... ასე იყო ის მთელი კვირა „პოზიციაზე“, მაგრამ ბოლო დროს მტერი ჩვენს ჯარს მაგრად ეკვეთა, შემოუტია, ვანომაც დასჭყვივლა და მტრის ბანაკში გადაერია... დიდხანს იბრძოდა იგი თავგანწირვით, ვითარცა ლომი, მაგრამ უეცრად მისი შვი თმა სისხლმა შეღება... დარეტიანდა და იქვე წაიქცა. „მიშველეთ“-ო დაიღრიალა, მარა ამ დროს მისთვის არავის ეცალა. შველისა ნაცვლად მეომრები მის სხეულზე ფეხს აბიჯებდენ და ყიყნით გადადიოდნენ... დაქრილთ ზღავილი იმ თ ნანინად ეყურებოდათ... ასე გასტანა საღ-მომდის.

შვის ჩასვლის შემდეგ შესწყდა ზარბაზნების ქექა-ქუხილი... გამეფდა ლამე უკუნეთი; მთვარე არა სჩანს, თითქოს მობეზრდა ცქერა ამდენი საშინელების, ტატობს მოსწყუდა სამუდამოთ და დაიკარგა... ისმის გოდება დაქრილების, გულშემზარავი ღმუილი, კვნესა... „წყალი... მიშველეთ... წყალი...“— იძახის ვანო, მაგრამ წყლის მიმწოდებელი

არავინ არის... ამგვარ ტანჯვაში მიიტანა სული დილაში. ზოგი მოკვდა, და ზოგი ისევ ებრძოდა ტანჯულ სიცოცხლეს.

გათენდა დილა, მზეც ამოვიდა და თავისებურად იწყო ცელქი ციმციმი, თითქოს დასცინოდა გულ-განგძირულ ლომებრ ვაჟაკებს და ამ ლომილით ეუბნებოდა: „უგუნურებო! რას ჩადიხართ, როდის მოხვალთ გონს?.. ძმები ძმებს ხოცავთ, არ გრცხვენიათ... ვაი სირცხვილო... მე მაინც ვათაობთ, მებრალეებით, ჩემო შვილებო“... და მზეც უხვად ჰფენს თვის მადლიან სხივებს დაჭრილ მემორებს და სისხლში მოსვრილთ, რამაც კიდევ უფრო გამოაფხიზლა დაჭრილები და გაუცხოველა ყოფნის სურვილი... მოაგონა სახლი, კარი, მშობლები და წვრილი ცოლშვილი... და დაჭრილთ ხროვა კიდევ უფრო ახმაურდა... აკვნესდა ველი...

სანიტარებიც გამოჩნდნენ მიღმა; კრფენ დაჭრილებს, ვისაც კი მორჩენის ნიშანწყალს ატყობენ. ბოლოს ვანოსაც მოუახლოვედნენ.

— ამძიმე ქრილობა ჰქონია თავში, არ მორჩება... შავი ლაქი წასცხვთ მაგ დაჭრილს, — უთხრა ექიმმა ვანოს შესახებ იქ მდგომ სანიტარს და შემდეგ დაჭრილს დაუწყო სინჯვა.

— არ მოვკვდები... არ დამტოვოთ... არ წაშხოთ ლაქი. — დაედრიჯა სანიტარს დაჭრილი ვანო, ისიც შეჩერდა.

— „წავიღოთ, იქნება მორჩის“, ჩუმად წარმოსთქვეს სანიტარებმა და სისხლში მოსვრილი ჯარის კაცი, საკაცებე ფრთხილად დაუდევს, რომ ამ დროს იქვე გვერდზე უეცრად თოფმა დაიგრილა... ყველა შეკრთ, მტერი

არ ჩანდა, მომაკვდავი ექიმი კი მკვდრებს შეუერთდა... დაჭრილ ჯარის კაცს მოეკლა იგი შავი ლაქის ძალად წასმისთვის...

IV

— ვანოს ამბავი რა იცი, მართა?

— წერილი თუ გაქვს ვანოსაგან, რას იწერება? — ბოლო დროს რაღაც გაახშირეს ქალებმა კითხვა.

— არ ვიცი, შვილო... თვეზე მეტია მისი ამბავი არ გამოვიდა... ვაი მის დედას, თუ რამე უქირს... — თვალ-ცრემლიანი, შიშით მოცული უპასუხებდა მართა სუყველას. პისტი კი გაშტერებით შესტკეროდა ახალ მოსულეებს...

— ალბათ ტყვეთ არის, რის გეწინია, გულს ნუ გაიტეხთ... — ეუბნებოდნენ და პირს არიდებდნენ მათ მეზობლები...

მარა როდესაც ვნოს წერილმა თითქმის ორი თვეც დაგვიანა, მაშინ გრიგოლმა სოფლის მწერალს დეგუშა დააწერინა და გაგზავნა სადაც ჯერ იყო, რომლის პასუხმა მეხი დასცა გრიგოლის ოჯახს:

„ვანუა გრიგოლის ძე შრომისაშვილი თავში დაიჭრა თათრის საზღვარზე და აპერაციის დროს გარდაიცვალა“.

ამ ამბის შემდეგ თუ რა მოხდა იმათ ოჯახში, მისი აწერა არ ძალმიძს... დეე, მკითხველმა წარმოიდგინოს და ნუგეშის სიტყვა მანვე უთხრას ვანოს ქვრივ-ობლებს, მოხუც დედ-მამას...

ვანოს ცხედარი ორი თვის შემდეგ გურიას ჩამოასვენეს... ს. რემონიძე

კინემატოგრაფი და თეატრი

ამ ბოლო დროს იმდენად გაფართოვდა და უსაზღვროდ გავრცელდა კინემატოგრაფი, ისეთი იქნა და მიმართულება მიიღო, რამ არ შეგვიძლიან ამ კასოტარ მოფლენას უურადლება არ მივაქცოთ. „კინემატოგრაფი“ — სულ ეს აკერძათ ხლად ზარზე ეს გაუხდათ ცხოვრების სატკე, ცხოვრების გამომსახველი. სშირად შეხედებით ამ გვარად აღმინებეს, რამუდანიც კინემატოგრაფს წამდინ სწუკენ, ადიდებენ და აღმუკთებენ. ეს კიდევ ცოტაა! ბევრს მათგანს კინემატოგრაფი — ხელაგუნებად მიაჩნია: იგია ის ახალი ხელაგ-

ნება, რომელიც თვატრს შექარას უქადის, დამ-
ხობას, განადგურებას უშიშროებს!

დაე. ეს აზრი, ეს შეხედულება შერჩეთ
მათ. ყოველ ადამიანს თავისი მისწრაფება, თავისი
მიზანი აქვს, თავისი სამლოცველო, ასე
ვთქვათ, თავისი წმიდათა-წმიდა. მაგრამ ჩვენი
მწუსარება ამში რაღაცა. ჩვენი გოდება მხოლოდ
ის არის, თუ შეტდამას, სიბნელეს სადამდინ
მიჭყავს ადამიანი... გაუგებრობამ იქამდე შეს-
ტომინა ადამიანს ტალახში, რომ ფეხი ვერ ამო-
უღია და მერ ლ ჭაბბში ცოდვილდას. კინემატო-
გრაფიისადმი გატაცება, მისი მოწონება და მის-
გან სულეირი საზრდას დაკმაყოფილება ნათლად
დამამტკიცებელია, თუ თანამედროვე, ეგრედწოდ-
ებულ კულტურულ ხალხს როგორი გემოვნება
ჭქონია.

კინემატოგრაფი—ეს არის გარეგანილი გე-
მოვნება, რომელიც სრულიად უხშობს ადამიანს
ნამდვილ სულეირ საზრდას და უქრობს ესთე-
ტიურ მოთხოვნილებას.

„რად არის კინემატოგრაფი გარეგანილი
გემოვნება? — ვინცთ ბევრი შეგვეკითხება.—
იმიტომ, რომ კინემატოგრაფს არ შეუძლიან,
თუ ნამდვილი ესთეტი ხართ, თქვენი ესთეტიური
მოთხოვნილება დააკმაყოფილოს; არ შეუძლიან
იმიტომ, რომ თქვენ იქ ხედავთ სიუალებს და
არა ბუნებრივებს; თქვენ ხედავთ სიტლანქებს და
არა სინაზებს; თქვენ ხედავთ დამახინჯებულ სუ-
რათებს, რომელსაც არ შეუძლიან თქვენი ცხოფ-
რების სინამდვილის გამოხატვა, რადგან იგი არ
არის ორიგინალი, არ არის ცოცხალი სურათი. უსუ-
ლო ტილოზე ნახვენები უსულო სურათი თქვენზე-
ვერ მოახდენს შთაბეჭდილებას, ვერ მოახდენს
იმიტომ, რომ სიცოცხლე არა სჩქეფს თქვენს წინ.
თქვენს წინ არ არის ნამდვილი მისახიობი—შე-
მოქმედი, არ არის მისი გულწრფელი განცდა,
ვერ ხედავთ მის სულეირ თითოფლას, ვერა ხე-
დავთ მის ემოციას, რადგან მთლად იკარგება
მისი ზათეტიური მღელვარება და ამიტომაც თქვენს
ნებისყოფისადა ვერ ააშფოთებს.

მაგრამ იქნება ზოგიერთებმა გვიოხრანს,
რომ კინემატოგრაფი—ყოველივე ამის ჰლასტი-
კით გადმოგვცემს, სადაც უსიტუებობის გამო
დრამატოზიმა ჰლასტიკის სახე მიიღო და ჰან-
ტომიმის წყალობით ნათლად გადმოგვცემს ცხოფ-
რების სურათს?

ამ გვარი აზრი ნამდვილი აბსურდია. ნუ
თუ ადამიანს ისე დაეხშო გონება, ისე დაუბნელ-
და თავლთა სინათლე, რომ ვეღარაფერი გაურ-
ჩევია?! ჰლასტიკა და კინემატოგრაფი?! ღმერ-
თა ჩემო! ჰლასტიკას რა უნდა კინემატოგრაფი-
თან? ან კიდევ ჰანტომიმა—ეს დიადი ხელოფ-
ნება, აქ რა მოსატანია? ვეღარ სურათს სადა აქვს
ან ჰლასტიკა ან ჰანტომიმა? მერე რა შეადგენს
ჰლასტიკისა და ჰანტომიმის სულსა და საზრ-
დას, თუ არა ისევე მტუნებაზე სიცოცხლე, ისე-
ვე ვნებათა-ღელვა, ისევე ემოცია? ვინ მისცა ეს
თვისება კინემატოგრაფს, მის უსიცოცხლო სუ-
რათებს? იქ, სადაც არ არის სკულპტურული მო-
ხაზულობა, სადაც არ არის ელასტიურობა და
მონუმენტალობა, სადაც არ არის სილამაზე და
სიმშენიერე, იქ ჰლასტიკაზე მეტია ლაზარკი.
დასამტკიცებლად მოვიუყანთ მაგალითს. აბა, და-
აკვირდით, როდესაც კინემატოგრაფში სურათს
სტვრეტთ. მოდის ადამიანი, როგორა სდგავს
ფეხებს, ან ხელებს როგორ იქნეეს?! ყოვლად
შეუძლებელია ასეთი ავტომატური ადამიანის სი-
არული, მინერა-მოხერა თქვენ ბუნებრივი გე-
გნით. თუნდა სახის გამომეტყველობა! სად არის
აქ მიმიკა? ეს ხომ სახის დამახინჯვა, სახის წვა-
ლებაა! განა ადამიანს ასე უტბად შეეფვლება სა-
ხე ან სიხარულის ან მწუსარების დროს? შეუ-
ძლებელია ნორმალურმა ადამიანმა მწუსარების
დროს გიჟსავით თავლება ისე გადმოყაროს, რომ
შეგზაროთ. ადამიანის სულსიკვეთება რაღაცა
შესაზარი, შესადრწუნებელი? იგი მშვიდია და
წუნარი. ადამიანის ტანჯვა-წამება ჩვენ გულს თუ-
თქავს, ჩვენი სული სეფდით იმსტვალება! აგრედ-
ვე არა ბუნებრივია მისი სიხარულის გადმოცემაც,
ვერა ვხედავთ სიხარულის მეტყველებას, არ არის
ჭარმონია!

ჩვენ ვნახობთ და ვწუხთ, რომ ამ ბოლო
დროს, კინემატოგრაფმა თავისი დიადი ჭონო-
რარებით სახედ-განთქმული მისახიობნი ჩათორია,
რაც არ შეიძლება სახიფათო არ იუოს მათი
ხელოვნებისათვის. ეს მით უფრო სამწუსარო მოფ-
ლენაა, რომ მისახიობი ჭკარკავს ნამდვილ თავის
როლს. ჭონორარის წყალობით იგი მეღმომენას
კი არა, მამონის მოსამსახურე ხდება. ხელოფ-
ნი-მისტვარი—მასში სრულიად იხრდილება და
ჩვენ წინ გამოდის უბრალო ხელონანი.

მაგრამ ჩვენ გვრწამს, რომ ამას ბოლო მოვლდება. ნამდვილ მსახიობ-ხელოვანს მისწურობდა ნამდვილი ხელოვნება, შეიძლება თავის შეტდომას, თავის თავის დახმარებას და ისევე წმინდა ხელოვნებას მიმართავს. გვინახავს უდიდესი მსოფლიო მსახიობნი სარას ბერნარი, მუნე სიუელი, კამბოტი, თრეპენი და სხვა, მაგრამ ვერ ვიტყვით, რომ ჩვენ მათი შემოქმედება გვენახოს, რადგან უველა მათგანი ეკრანზე მხოლოდ თავიანთივე აზრები არიან. მაგალითად, ვისაც თრეპენი უნახავს სენასზე, დისტოკესკის „დანამახულსა და სსსკვლში“, რესკოლნიკოვის რაღში, და ამავე რაღში შემდეგ ეკრანზე, დიდებული მსახიობი უეჭველად კლავს შეიტყუება მათგანებელ-ესტეტის თვალში.

აი, ასეთია ეს ახალი მოვლენილი „ხელოვნება“, რომელიც ნამდვილ ხელოვნებას მწიკვლსა სტებს და სრულიად აჭრებს. სად არის აქ ხელოვნება? ან კინემატოგრაფის ხელოვნებად მომნათვლელთ ესმით, თუ რა არის ხელოვნება? ჩვენ გადაჭრით ვიტყვით რომ: სრულიად არა! თუ ხელოვნება რა დარგია, ან რა სახისაა მისი მისწრაფება, მისი დანიშნულება, ჩვენ არ შეუდგებით ახლა მის კადმოცემას, რადგან ეს ძალიან შორს წავივყავს და ამაზე ცალკე გვექნება ლაზარკი, ახლა კი ვიტყვით მხოლოდ: იქ, სა-

დაც არ არის შემოქმედება, სადაც არ არის აზრთა სვლა, სადაც არ არის მხატვრული ფანტაზია, სადაც არ არსებობს ადამიანის სულიერი საზრდას წუროვილის ლტოლვა-მისწრაფება — იქ არ არის ხელოვნება. საერთოდ ენტიტი „ხელოვნება“ ბევრს უაზრად აქვს წარმოდგენილი. ბევრს სრულიად არ ესმის ამ სიტუეის სრული მნიშვნელობა. ბევრი უადგილად ხმარობს მას, თითქო უფრული საგანი ხელოვნების ნაკეთი იყო; ხშირად ხელოვნებას ხელოვნობაში ურვევენ, ეს მაშინ, რადესაც ხელოვნება სრულიად განუქნებელი, აბსტრაქტული ცნებაა! — ხელოვნება — ეს კაცობრიობის იდეალის მასაზრდაობეჯია და მისი ასე ადვილად ხსენება, ხელის წამოკვრა სიწმინდეს შეურაცხყოფა იქნება. ის, რაც ხელოვნების თვისებას შეადგენს, კინემატოგრაფს არა აქვს. იგი ტექნიკური განვითარებაა, ისიც მხოლოდ მისი ჩინჩხია, ადამიანის მიერ მოგონილი და არა შექმნილი. ამას ვარდა, ხელოვნება თავისებური ორიგინალი არის, იგი თავისუფალი დარგია, კინემატოგრაფი კი ფოკუსზეა აშენებული, შექანიზმზე დამყარებული. და რაც უფრო სტერილია, კინემატოგრაფს არა აქვს თავისი შემოქმედება, რაც ხელოვნების უზარველეს სულს შეადგენს. შეუძლიან თუ არა კინემატოგრაფს თეატრის ადგილი დაიჭიროს? ამაზე შემიძღვ.

ვ. ვარრიკი

† გ. ჩიმიჭიანი

მსახიობი, სომხური თეატრის დამფუძნებელთაგანი, თბ. დრამ. პირველი დასის შემდგენი და პეპოს პირველი განმსახივრებელი. ქართული სცენის წინაშეც ღვაწლი მიუძღვის. გარდ. პეტროგრადს ქრ სტეშობ.

ყვავილები

რ ა დ ე

ის მთის გრებილს ერთხელ კიდევ დაეკონა დაჟინებით,
 შემდეგ... შემდეგ... საღვთო გზებით
 შემოველო აღვისა ტანს,
 მერე მოსწყდა ბროლის ტატანს,
 ზეცის პერანგს მოსწყდა ღილი
 და გარდასვლის სიმღერებში
 დადნა, დადნა მზის სიცილი...

იყო... გაჰქრა...
 სიზმარივით ეს ლეგენდა დამახსოვდა:
 აბრეშუმის ფერად ძაფით
 ერთხელ იგი ბაღჩას ქსოვდა...
 ერთხელ ისიც იცინოდა
 აღნებოდა ველს სიმღერად...
 ახლა გაჰქრა... გაჰქრა მზე...
 რად?
 რად?

გ. ლეონიძე

ბნელ ღამეში

სული კენესის... ვიტანჯები... მხუთავს, მშხამავს ღამე ბნელი, ოქროს სხივის შუქს დავსტირი და დავდივარ მზის მძებნელი; დავდივარ და მას ვუყვი, თან ვაქლერებ ქნარის სიმებს,— ქნარს ვაკენესებ, ვარსკვლავს ვუმღერ, ცის სიღრმეში რომ ციმციმებს,— კაკლუს ვუმღერ, ვეხვეწები გაშუქებას ჩემი გზისა, ვევედრები და შევსძახი—ხომ არ იცის რამე მზისა: რად ჩამოსწყდა ცის კამარას, რად დავგებურა ასე ბნელით, სად ჩაუშვა, დაიმალა, ვის ახარებს იქ ნათელით? მაგრამ ვარსკვლავს, ცის მარგალიტს, როდი ესმის ჩემი გლოვა, აღარ ესმის, არ მილიძის, და დამცინის მნათობთ გროვა...

და დავდივარ სევდით სავსე უგზო-უკვლოდ ტყეს და ველსა, კვლავ ვუყვი და ვიმედობ—ვეღირსები სასურველსა. არ დავსტოვებ დაუვლილსა არც უფსკრულსა და არცა კლდეს, მწვერვალს ვეტყვი სწრაფლ განათლდეს, თუ რომ შორით მზე ამაღლდეს, ნამის წვეთებს დავაბარებ მათ მოსტაცონ მნათობს სხივი და მიამბონ, აელვარდენ, აპრიალდენ, ვითა მძივი... ზღვას ჩავყვინთავ აქაფებულს და დავივლი მის უფსკრულსა, დავამარცხებ, მზეს წავართმევ ზღვის ბოროტ სულს წყეულ-კრულსა. რა ვიტანჯო, დავიქანცო და გამისკდეს წყლული გული— არ დავდგები მე უმზეოდ—კვლავ ვიხილავ წამებული.

სული კენესის... ველარ ვითმენ... ვაი... მხუთავს ღამე ბნელი, და დავსტირი ოქროს სხივებს, მთებში ვყვი მზის მძებნელი.

პრაპ. ლად. ქარცივაძე
სოფლის მასწავლებელი იყო, შეგნებული მუშაკი. აზრუმთან ბრძოლაში დაიჭრა თებერ. 3, გარდ. 4. ოზურგეთს მოასვენ.

ვაბრიელ გოგუაძე

ოჰ, იესო, იესო!

„არა კაცი ჰკლა, არა იქურდო, არ იმრუშოვო!“ იტყოდი ესე. დღეს ყველა ჰხდება, მაგრამ ვინ იცის იქნებ არ იქმნეს შემდეგში ესე. იქნებ ოდესმე მენმა მოძღვრებამ გაათბოს კაცთა გული, გონება და, მოსპოს მტრობა, და მოსპოს შური, მოსპოს ღვრა სისხლის, ჩაგვრა, მონება...

ახალგაზრდა მეცნიერები
გალაქტიონ ტაბიძე და გ. ქუჩიშვილი

ყვირილაში 1916 წ. გამართულ სალიტერატურო საღამოების გამართვის დროს მხატ. ს. გოლაძის მიერ გადაღებული.

3. ოდიშელი

* * *
 ნავთსადგურიდან ავწყვიტე ნავი
 და გავიტაცე მღელვარე ზღვაზე;
 სასტიკ სტიქიონს მოვხვიე მკლავი,
 ვფრინავ და ვმღერი ტალღათა ხმაზე.

ზეიადო ზღვაო! შენა ხარ ჩემი
 მშფოთვარე სულის გამომსახველი;
 შენ მომანიტე ქვეყნად სიციოცხლე
 და დაღუპვასაც შენგანვე ველი.

გ. ქუჩიშვილი

ხ ე ლ ო ს ა ნ ი

ხელოსანო, შენ ბრძენი ხარ:
 არაფრისგან რამის მქმნელი,
 ფხეს აიდგავს, სულს ჩაიდგავს
 რა ლითონსაც ახლო ხელი.

შენ ძალა ხარ მსოფლიოსი,
 ყოველივე შენა გმონებს,—
 შენი ნაქსოვ ძოწეულით
 სატრფო სატრფოს თავს აწონებს.

ხელოვნური სილამაზე
 შენგნით არის მოწყობილი,
 მუქთად მყოფნი მით ხარობენ,
 შენ კი არ გაქვს, ძმაო, წილი.

შენ ლომი ხარ უძლეველი:
 რკინას გრეხავ, ვითარცა წნელსა,
 შენ უკეთებ მიწის მუშას
 სახნის-საკვეთს, ნამგალ-ცელსა—
 ის გმირთ-გმირიც მიწას ებრძვის,
 მარჯვეთ გააქვს გუთნის კვალი,
 არ უკრთება სეტყვა-გვალვას
 ცის ქვეშ მოჰყავს მოსავალი,
 რომ თვით გაძღეს, სხვაცა გაძღოს—
 აი მისი წმიდა ვალი.

გაუმარჯოს ამგვარ მშრომელს,
 ღმერთმა მისცეს მკლავში ძალი...
 შენი ცოდნა მისი ღონე
 ერთად არის მოსახმარი.
 შეკავშირდით წმინდის გრძნობით,
 საყვავეთ მთა და ბარი...
 თქვენი თქვენვე მოიხმარეთ,
 თქვენ გეკუთვნით ვფიცავ ღმერთსა
 ცის და მიწის დამფუძნებელს,
 მთელი ქვეყნის შემეფარ-ხა...

ხელოსანო, სახლს რომ აგებ,
 ზედ რომ ხატავ მარჯვე ხელსა,
 სიმაგრისა გულისათვის
 ხომ ძირში ჰყრი საძირკველსა?!—
 შენც ეგრე ხარ სამყაროსთვის:
 სიმაგრე და მკვიდრი ბურჯი,—
 ფრთა გაშალე, დასძარ ენა,
 ნუ ხარ უტყვი, ნუ ხარ მუნჯი,
 გაიტანე მაშვრალთ დროშა,
 ღვთიურ ხელით ნაქსოვარი,
 თან დასძახე: გაუმარჯოს
 ვის მკერდზეც სჩქევს ოფლის ღვარი.

გ. შინატყეხელი

ილიკო ქურხული

უკრავს ხელით სატარებელ ფისგარმონზე

მოხეტიალე მუსიკოსი*)

შეუძლიან, თუ არა, ხალხს დიდებულ
 მუსიკოსთა ხელოვნების შეფასება-შეცნობა?
 მინდოდა ეს კითხვა გამომეცნო და დიად
 მუსიკალურ განძის ღარიბ ხალხთან გადატანა
 და ჩვენება-მოსმენა განვიზრახე. და ავირჩიე
 ვზა, რომელიც ყოვლის უკეთესად მეჩვენე-
 ბოდა: ეზო-ეზო მოხეტიალე მუსიკოსად გაგზ-
 დი; უბრალო აშულთა და ქუჩის მომღერლებს
 ქიშპობა გავუწიე. ამ ოთხი წლის განმავლო-
 ბაში მოსკოვისა, პეტროგრადისა, ცარსკოე
 *) ეს წიგნი დაბეჭდილი იყო „რუსულ უწყვე-
 ბათა“ („Рус. Вѣд.“) 1915 წ. № 258-ში.

სელოსი, პეტერგოფისა და სხვა ქალაქთა ეზოებში ხეტიალის დროს შემთხვევა მქონდა ძალიან ბევრი რამ გამეგო და მომესმინა, მაგრამ აქ ცოტაოდენის გადმოცემა მინდა.

ამ საქმის დაწყებისას დარწმუნებული ვიყავი, ბევრი შემაფერხებელი რამ შემხვდებოდა; ბევრი ყურს არც კი დამიგდებდა; ბევრი მომისმენდა, მაგრამ ვერ შემაფასებდა; ხშირად გულცივად მიმიღებდენ, ამაწფოთებდენ კიდევ, მაგრამ ვიმედოვნებდი—მუსიკაში ჩასახული, უმაღლეს გრძობათა აღმძვრელი ძალა ხალხს ჩემთან მოიზიდავდა, და ჩემი სკრიპკა ხალხს მისცემდა უფრო მეტს, ვიდრე ხმაღაშლილი „შარმანკა“.

და ვიპოვე უფრო მეტი, ვიდრე ვფიქრობდი. თანდათანობით გაღვივებულ ინტერესსაც ვხედავდი, ღრმა თანაგრძობასაც და, ხშირად, ცრემლებსაც ვამჩნევდა,—თუმცა, რაც აუცილებელი იყო, გულცივობასა და აღწფოთებასაც ვხვდებოდი. სკვირველი ის არის, რომ ამადლევებლად პირველად მომექცა არა ის მდაბიო ხალხი, რომლისაგანაც მოველოდი!.. არა.

ერთ ეზოში ვუკრავდი და შემაწყვეტინა ვილაცის ყვირილმა:

— შენ, ეი, რა დაგემართა, რა ამბავია?!.

მოვტრიალდი. ჩემს წინ—წარმოსადგევი ვაჟაკი, ჩემქმებით; უბიჯაკოდ, ხელში კეტით...

— რაღათ უკრავ? არ გესმის, შე მუქთამქამელა?!. გასწი აქედან, შე ჩერჩეტო...

და ხელის ღონიერი მოქნევით „სმიჩოკი“ წამართვა.

— გავიგონე, ძვირფასო, მაგრამ ღუსიკის ასე უცბად შეწყვეტა როდი იქმნება.

— შენთან ლაპარაკი არა მსურს. მოშორდი აქედან, სანამ ტვინი არ გადმოგანთხეინე. შე მუქთა ხორავ, მაწანწალავ, ემ საათში დარაჯებს დაუძახებ...

ქუჩის მოვაჭრემ, რომელიც თურმე გარედან გვიყურებდა, შემდეგ შემატყობინა, რომ ის კაცი მეგზოვე კი არ იყო, როგორც მეგონა, არამედ პატრონი იმ სახლებისა, მილიონერი, რომელიც თავის სახლების ხელშეუხებლობას იცავდა.

ვერ ვიტყვი—ამ გვარი გულცივობა ბევრ-

ჯერ შემხვედროდეს, მაგრამ საქმის დასაწყისში უფრო ხშირი იყო, ვიდრე ბოლო ხანებში.

„ეზო-ეზო სიარულის“ პირველდაწყებით გაკვეთილებს „შარმანკი“-ს დამკვრელი ახმეტა მასწავლიდა. სამი დღის განმავლობაში სკრიპკის ბუდეს ატარებდა. მასწავლიდა, როგორ შეესულიყო, როგორ გაეჩერებულიყო, ბედის მიერ მოცემული საჩუქრები როგორის გულკეთილობით მიმელო... ბევრს მის ნასწავლებს შევეთვისე, ბევრს ვერა...

ახლა კი მარტო, სხვის გაუცილებლად დაედივარ. მეეზოვეს განცხადებას: „ბატონო, აქ დაკვრა არ შეიძლება, —ახლა ვუპასუხებ: ჩემთვის შეიძლება, მე ხომ „შარმანკის“ დამკვრელი არა ვარ.

მახსოვს, პეტროგრადში, ვასილიევის კუნძულზე, ზაფხულის ცხელ დღით, ერთ უზარმაზარ სახლის ეზოს მძიმე მძიმედ ვუახლოვდებოდი. გავიგე ოუ არა ჩვეულებრივი ზარ შეიძლება, ავუხსენი, რომ ჩემთვის შეიძლება. და ორმა მეეზოვემ შექმნა ბკობა—შეიძლება, თუ არა?!

ამ დროს კარის მსახური ჩაერია:

— „ეგ შარმანაკ უკრავდა, ქალბატონმა ვერ მოითმინა და სკრიპკის ხვას თავისი სიმღერა ააყოლა... და მაგას იმდენი ფული აჩუქეს, რომ მანათ ნახევარზე მეტი იქმნებოდა...“

მეეზოვეები კი ამბობდენ:

— ჩვენ კი სიხარულითაც მოვუსმენდით, მაგრამ სახლის პატრონი მკაცრია: იმ დღეს ერთი დამკვრელიც პოლიციაში გააგზავნინა...

— დიმიტრი, დიმიტრი,—მოისმა სახლის პატრონის ფანჯრიდან მოსამსახურის ხმა,—გაუშვი, დაუკრას. ბატონი მაინც სხვაგან არის...

მცირე შიშისა და ყოყმანის შემდეგ შემიშვეს.

დაკვრა დავიწყე, მაგრამ მეეზოვეები ვერ ისვენებდენ: სმენაც უნდოდათ და სახლის პატრონისაც ეშინოდათ. და, გასაქირის თავიდან ასაცილებლად, ჩავიდნენ სარდაფში, სადაც შეშებზე მოთავსდნენ და იქიდან მღუმარედ უსმენდენ ჩემ პროგრამას, რომელიც კლასიკთა ხუთი ნაწარმოებისაგან შესდგებოდა.

გავათავე და სარდაფისაკენ გავსწიე.

ორივე მეზობლე წამოდგა, მტვერის ჩამობერტყა დაიწყეს და ერთმა სთქვა: „სახურავზე ავიდეთ, იქა სჯობიან, არც მოვისვრებიო...“

— რად იზალბებით? — შევეკითხე.

— იმისთვის, რომ სახლის პატრონმა თუ მოგვისწრო, თითო მანათით დავვაჯარიმებს, და, შეიძლება, ადგილიდანაც დავგითხოვოს, როცა დაინახეთ რად შემოუშვითო... შენ ხშირათ მოდი ხოლმე და დასამალავ ადგილს ყოველთვის ვიშოვით...“

მასხოვს, ისევ პეტროგორადში, მაგრამ ამაზე შემდეგ.

ილიკო ქურხული

ჩემს მასწავლებელს აღექსი ჭიჭინამეს

ჩემო საყვარელო მასწავლებელო!

მაშინ, როდესაც ზოგაერთი ზირი ცდილობს, ჩირქი მოსცხოს ჩემთვის შენს წმინდა და დაუფიწურ სახელს, გულმა აღარ მომიტოვინა, გრძობამ იფეთქა და მინდა დავეუფირო, მინდა ვეგლას ვაუწყო, რამ შენი მარწმუნებებისთვის მუდამ საყვარელი მასწავლებელი იყავი, ხარ და იქნები და შენი სახელი უოველთვის გულის ფიტარზე გვაწერება.

იაღბუხის სმეტაკი მწვერვალს სეტყვას და წვიმას რას დააკლებს!

შენს სახელსაც ვერაფერ ვერ შებღაღავს და შენს სიყვარულს ვერაფერ ვერ აღმოფხვრის ჩვენი გულიდან.

შენ ხარ სამშობლოს ორგული?

დკე, ღმერთმა ამრავლოს ყველა შენისთანა ორგული ჩვენი ქვეყნისა.

ბავშვი ვიყავი, როდესაც მირველად შეგხვდი. შენმა ღმობიერმა მომხერობამ, მამობრივმა მხრუნველობამ და სიყვარულმა მომიბღა, მომარჯაღო და შემეფარდა; შენს გულს—კემდამი სიყვარულითა და მხრუნველობით სავსეს—ჩემმა ზატარა გულმა სიყვარულით გასცა ზასუხი და ბუნებრივით დამყარდა ჩვენ შორის სულიერი კავშირი.

განვლო მრავალმა წელმა. ახალგაზდა—შენ დაბერდი; მე—ბავშვს—ქაღარა გამოშერია, მაგრამ ეს სულიერი კავშირი, ეს სიყვარული უცვლელი, უჭინობი დარჩა.

და როდესაც ცდილობენ, შენ დაგამტორონ, ჩირქი მოცხონ, მინდა ვიუფირო: ჩემს საყვარელ, ჩემს დაუფიწურ მასწავლებელს ვინ დაამტოვებს, ვინ გასვრის? ბავშობიდან სწავლის დამთავრებამდე ბევრი მასწავლებელი გამომიცვლია და გულწრფელი ვადიარბე: უმეტესობა დამიფიწვინია, ძვირათ თუ ვისიმე მოცინება ამიტოვავს გულს.

მხოლოდ შენ ვერაოდეს ვერ დაგიფიწვებ, შენი მოცინება მუდამ ახარებს ჩემს გულს და სიყვარულს აცხოველებს მასში.

შენ მასწავლებელი კი არ იყავი ჩვენი, შენ იყავი მხრუნველი, აღმზრდელი, დამრიგებელი, — ოცდა ოთხი საათი სულ ჩვენთანა ტრიალებდი და ზრუნავდი როგორც ჩვენი სულისათვის, ისე ჩვენი ხორცისათვის.

შენ გვინერგავდი სიყვარულს მამულისადმი და გაკვეთილების შემდეგ, როდესაც მინდვრათ გაგვასკიებდი სურამში, ხელფურხათ აღვიბოდი ჩვენში ერფონულ გრძობებს.

შენ სად გეხსომება ყოველივე ეს, მე კი ღრმით ჩამწვდა ყოველი შენი სიტყვა... და როდესაც გაიძახიან: აღექსი ჭიჭინაძე ქვეყნის ორგულიაო, მინდა ვიუფირო, ვუმტოციტო...

მაგრამ რა ვამტოციტო?

ის რომ შენ ქვეყნის ორგული არა ხარ?

ეს ხომ შენი დამტოვება იქნებოდა.

მარად შენი მოყვარული, შენს კაღთაში აღზრდილი **ივ. გომართელი**

ბ რ ი კ რ ტ ი

ზიესა სამ მოქ. და ოთხ სურათად

(გაგრძელება. იხ. „თ. და ც.“ № 8)

V

ივანივე, ილია, მაზრის უფროსი, ბოქაული და სტრაფნიკები.

(მაზრის უფროსი, სახის სასტიკი გამომეტყველებით, წინ მოუძღვის. უკან მოსდევნ ბოქაული, ილია ლუკიჩი, შემდეგ სტრაფნიკები. ზირდაზირ საუხსობასთან მივლენ. სედრკას შიშისკან ფერი მისდის, მაგრამ თავს იმაგრებს. ძაღვად მხიარულობს და დამიჯიით უმღაბლეს საღამს აძლევს ვეგლას)

სედ. კნიაზებს ვახლავარ, კნიაზებს! მე

და ჩემმა ღმერთმა მიამა, რომ იკადრეთ და თქვენი მომძანებით ჩემი საწყალი ღუქანი გააპატიოსნეთ.

ვას. ივ. მე გაგაპატიოსნებ, შე ავაზაკო, შენა!

სედ. ეე... რას დამცინით, კნიაზო! ავაზაკი—მე ვიცი, ხაზინა წავიღე აი!

ვას. ივ. (შეუბღვერს) ჩვენ სამასხარაოდ არა გვცალღიან, გესმის? Я тебѣ задамъ, правдойникъ.

სედ. (წხედავს საქმე წუღად შიდას, მაგრამ ცდილობს ხუმრებაში გაატაროს) Какой я правдойникъ? ვის რა წავართვი. ერთი საწყალი კაცი ვარ და ჩემთვის ერთ ღუქმა პურსა ვჭამ.

ვას. ივ. (გაჯავრებული) არა, როგორ გაბედე, როგორ, შე საოკვე, შენა!

სედ. რა გაგბედე, კნიაზ?

ვას. ივ. ერთი მითხარი, შე ავაზაკო, რათ გინდა ეს ღუქანი რომ გაგიღია?

სედ. როგორ თუ რათ მინდა! ვვაქრობ, კნიაზ.

ვას. ივ. (უეჭირის) თუ სავაქროდ გინდა, მაშ დღეს იღია ღუქის რატომ ხორცი არ მიჰყიდე?

სედ. ვერ მიგყიდე, კნიაზ, რა ვქნა, ილიკო ღუქოვჩის თავისთვის რომ ჰსდომებოდა—სულს არ დაუქერდი.

ვას. ივ. როგორ თუ თავისთვის! რას ჰქვიან თავისი და სხვისი! შყიდველი მოვა, უნდა მიჰყიდო საქონელი.

სედ. კნიაზ, ღაბაძის პოვარი ჰყავდა თან ხაზინი ილიკოს და რომ მიმეყიდნა, ხომ...

ვას. ივ. (გაბრაზებული) ხომ, ხომ, სთქვი ჩქარა თორემ კბილებს დაგამტვრევ, мерзавецъ!

სედ. რა ვქნა, კნიაზ, ღაბაძეს ბოიკოტი აქვს გამოცხადებული და ვინც რამეს მიჰყიდის მოკლავთო. მეც ერთი დღის ერთა ვარ, კნიაზ, და არ მინდა თავი გავიფუქო.

ვას. ივ. მითხარი, ვინ გითხრა ეგენი, თორემ საუკუნოდ დაგკარგავ, აქაურ ჰაერს აღარ გაჩვენებ. მითხარი, ვინ გამოსცა ეს ბოიკოტი, ვინ არიან მოთავენი მითხარი, თორემ აი ამ ხორცს ხომ ჰხედავ: ასე ჩამოგვიდებ

ჩანგალზედ იცოდე, თუ არ დამისახელებ იმ პირებს, ვინც გიკრძალავენ ღაბაძეზე სანოვანის გაყიდვას.

სედ. რა ვიცი, კნიაზ, ვინ დავისახელოთ, სად მოვებნო! რომელი სისკნოი პოლიციის ძაღლი ვარ!

ილ. ლუკ. (სედრას) მაშ ის რა იყო წელან რომ მძღვედი ხორცს! ფული წინ რომ გამომართვი და მერე თავში მომახეთქე. (ვასილ ივანჩის) წარმოიდგინეთ, ვასილ ივანჩი! გირვანქაში ათ შაურს იღებდა. ოცდახუთ მანათიანი გამომართვა და ხორცსაც მიწონიდა, რომ ამ დროს ვილაკებს თვალი მოჰკრა და ფული თავში მომახეთქა.

სედ. არა, კნიაზის მზემ...

ვას. ივ. (დაიუფიერებს) Довольно болтать! (ბაქაუღს) Выведите его на улицу и поставьте стражниковъ. (სედრას) Я тебѣ покажу, мерзавецъ!.. (შეუბრუნდება მეზურეს) შენა, შენ რატომ არ მიჰყიდე ღაბაძის პოვარს პური?

სან. არ შემძლიან, ბატონო!

ვას. ივან. (შეუეჭირებს) რატომ?!

სან. მიტომ, ბატონო, რომ საერთო გადაწყვეტილებაა: ღაბაძეს, სანამ მუშების მოთხოვნილებებს არ დააკმაყოფილებს, არავინ რა მიჰყიდოს. მეც ერთი საწყალი კაცი ვარ და მეშინიან, მაშ რა ვქნა?

ვას. ივან. (გაცოფებული) ვინ გადაგიწყვიტათ, ვინ მოგცათ თქვენ ეს უფლება, რომ ხალხი დაამშოთ. აწონე ესლავე და შენვე გაუზზავნე ბატონ ღაბაძეს, გირჩენია!

სან. მე ვერც აწონი და ვერც გაუზზავნი, ბატონო!

ვას. ივ. (უეჭირაფით) არ გაუზზავნი და ციხეში ჩაგალბობ, შე მაშენიკო, შენა!

სან. მე ხელს ვერაფერს მოგვიდებ და თქვენ რაც გინდათ ის ქენით. აი, ეს ღუქანი და ეს თქვენ. ძალა თქვენ ხელშია და ყველაფერს იზამთ, გინდათ სულ დაამტვრიეთ.

ვას. ივ. (ციუფივთ იუფირებს) Взять эту сволочь! (ბაქაუღი გაიყვანს სანდრას და გადასცემს სტრაჟნიკს, რომელიც დააქენებს სედრასთან) Мерзавецъ, негодяй! (ბაქაუღს) Берите стражниковъ и найдите у него

въ лавкѣ ящикъ, вынесите сюда, потомъ возьмите у него хлѣбъ, а у этого мерзавца (სედრაკასე სხვენებს) мясо и наполните ящикъ. Въѣсите и сочитайте сколько стоитъ, я заплачу. (ბოქაული ბრძანებისამებრ განკარგულებას მახსდენს: სტრაჟნიკები გამოიტანენ დიდ უფას, გააფსებენ ჰურით და შემდეგ მთელს ხორცის ნაჭერს, რაც ჩანგალზე ჭკიდაა ჩამოიდებენ და იმასაც იმ უფასში ჩასდებენ ჰურთან. მაზრის უფროსი ამ დროს სწერს. სანდროს) შენ რა გვარი ხარ?

სან. ბუაძე, ბატონო!

ვას. ივ. სახელი?

სან. სანდრო, ბატონო!

ვას. ივ. (სედრაკას). შენი სახელი და გვარი?

სედ. სედრაკ პეტრუზის ტერ-ტიგრანინაც!

ვას. ივ. Стражник!

სტრაჟნიკი. (ჩესტს აუდებს და გამოეჭიბება) Что прикажете, Ваше Выс-родіе.

ვას. ივ. Позави сюда мушу.

სტრაჟნიკი. Слушаюсь! (გაღის).

ვას. ივ. მე თქვენ გაჩვენებთ სერის; მე თქვენ გასწავლით, ბოიკოტი როგორი უნდა!

ილ. ლუკ. ვასილ ივანის! მე მგონია, взять ихъ въ участокъ და იქ ყველაფერს იტყვიან.

ვას. ივ. Разумѣется, возьму. უჩასტკა კი არა—ორივეს გავაციბობრებ.

სედ. რათა, კნიაზ, რომელი აგრამბლენია გამიკეთებია...

(კულისებში ისმის ხმა.)

ივანიკა. მეიცა, შე კაცო, ქვე რაფა მიზარევე!

სტრაჟ. Скорей, скорей.

ივანიკა. „სკარეი“ ქვე რაფა პოეზდი კი არა ვარ!

VI

ივანიკე და ივანიკა.

ივანიკა. (გამოხსნდება სტენაზე, ქუდს მოუხდის უკუდას და საღამოს აძლევის) ბატონებს გამარჯობს!

ბოქაული. შენ ეი, ეს ყუთი უნდა წაიღო. ხო მოერევი?

ივანიკა. კი, ბატონო! (თავისთვის) მაგისთანა იაშჩიკი კი არა, პარაოხს მეგვიკიდებ რომ გაქირდეს. (სტრაჟნიკები ესმარებთან ივანიკას და ზურგზედ უდებენ უფას. ივანიკა ტვირთს გაისწორებს და სედრაკას ჩუმად) სედრაკ. ეს კაი მენი დაცემია! ერთბაშით გაგიყიდნია საქონელი.

სედ. დმერთმა ნუ გამოგილიოს ამისთანა მენი. (გასიღ ივანიკის, ბოქაული და იღია ლუკიჩი ცალკე ღაზნაკობენ)

ბოქაული. აბა, რა ჰქენი მოიკიდე?

ივანიკა. კი, ბატონო! (თავისთვის) ეს კი არა გინდა სედრაკაც წამოვასკუპო კურტანზე.

სედ. (დაბაღი ხმით) ხმა გაიქრე, შე ჩულიანო, თორემ ხომ არ გინდა სხვის ჯავრი შენზე ვიყარო!

ივანიკა. (ბოქაულს) სად წავიღო, ბატონო?

ბოქ. ბატონ ღიპაძესთან, მაგრამ ჩქარა, გესმის?

ივანიკა. ქვე რომელ ღიპაძეს ლაპარაკობთ? ილია ლუკ რომელსა და გიორგის. ხომ იცი ახლა?

ივანიკა. ბოიკოტი ქვე რომ აქვსა გამოცხადებული?

ვას. ივ. წაიღე ჩქარა, ნუ ყბედობ, თორემ ბოიკოტს მოგცემ მე შენ!

ივანიკა. (შეიმშუშნება) შე დალოცვილო, თუ არ გამაგებინებთ—სად უნდა წვევილო?

ბოქ. როგორ ვერ გაიგე, შე ყრუ შენა! მდიდარი გიორგი ღიპაძე რომ არის!

ივანიკა. ქარხანა რომ აქვსა?

ბოქ. ჰო, ჰო!

ივანიკა. აჰ, იმასთან ქვე რაფა წვევილებ, ბოიკოტი აქვსა! (აჭკრავს მხარს და სწრაფად გადაჰყავს ძირს უფას ჰურით საფსეს)

ვას. ივ. (ძალიან გაჭყინებული დაიყვირებს) Взять всѣхъ въ участокъ!

ფ ა რ დ ა

(შემდეგი იქნება)

გოგია

გამატუავეს კაცი!

(იმერული სცენა)

დავწყველი აწი და აღარ გვეივლი თი-
ატრში. იმე! რა ჩემი საქმეა თიატრში სიარუ-
ლი! მოგეხსენებათ,

რაცხა ოცდა ხუთ მანათს ვიღებ თვეში. ამ
ფულით სოფელში ცოლშვილი მყავს სარჩე-
ნი და ცოტ-ცოტათ ვალსაც ქე ვიხდი, სი-
ყმაწვილეში აღებულს. რავარც ხედავთ ძან
ბევრი არ გადამჩნება თიატრში ფულის სახარ-
ჯველად. მარა ამ ჩვენ პეტრიას რომ ეცემო-
დეს ხორველა და გააქიმიებდეს ფეხებს, სტო-
რა გითხრათ, ძან გამეხარდება. იმე, ბატო-
ნო, ამიტყდა: „გინდა თუ არა წვევილოთ თი-
ატრში, ამელამ ნამეტანი კაი წარმოდგენა“.

— კაი რო იქნება ქე ვიცი, მარა სად
მაქ ფული, რომ ევილო ბილეთი?

— შე კაცო, შვილი შაური რავა არსად
მოგეძებნება, რომ ეილო ბილეთი, „ზუბალო-
ვის“ თიატრში ძან ეფია ბილეთებო.

გული ქე მეუბნევოდა, ჰა, ნიკოია, არ
გაგიწყრეს ღმერთი და არ წახვიდე იქინეო,
მარა ბილეთების ეფობამ ამირია ჰკუა და გო-
ნება, გამევიკაზე ჩოხა-ახალუხში, ევიდე „ოტ-
პუსკი“ ჩემ ხაზინიდან და გავყე უკან პეტ-
რიას. მივედი „ზუბალოვის“ თიატრთან.
ხალხია იმდონი, რომე ჩვენში ხატზე სალო-
ცავად არ შეიყრება. შევედი თიატრში, მი-
ვედიტ კასაში... სადღა ბილეთები!.. ბილე-
თის ნატამალი აღარადა სჩანს. რაღა ექნათ
ახლა?.. პავლიამ მითხრა:

— აქინა ერთ კაცს ვიცნობ და იმას
ექნება ბილეთიო. გაძვრა-გამოძვრა ხალხში
და მინუტში წამომიყენა წინ ვინცხა შავ-
გვრემანი, დაბალი

— რამდონი ბილეთი გინდათო? გვითხრა
იმან.

— ორიო, უთხარით ჩვენ.

— სამი მანათი ელირებაო!.. შემაციენა
ტანში ..

— შე კაცო, რაა მაგრე ძვირი?

— ასთეა, ბატონო, თუ არ გინდათ და
სხვას მიყვიდი ოთხ მანათათაო!.. დაფიქრ-
დი... ბოლოს ამევიდე სამ მანეთიანი და მი-

ვეცი. მამცა ორი ბილეთი და საცხა გაქრა
ველარ გევიგე. ვიფიქრე: „მანათ ნახევარი თი-
თო ბილეთში მივეციოთ და საცა უკეთესი აღ-
გილია იქინა დამაჯენენ“—თქვა. დერიოწკინა
ზარმა, შევედი შიდ და არ იტყვით სად და-
გვაჯინეს! აგვიყენეს მალლა და სახურავის
ძირში ჩამოგვაჯინეს, ლამფებთან. შევცხვი
კაცი!.. გამოგვარდი გარეთ, ვეძებე ის შავ-
გვრემანი, მარა ღმერთმა უშველა მას და არ-
სად შევხვდი, თვარა, რომ შემხვედროდა, გე-
ფიცებთ კახორის წმინდა გიორგის და ჩემს
„კასტრულკა“ ჯამ-ქურქელს, სულ კბილებს
ჩოულეწავდი. ბევრი ვიყვირე, ბევრი ვეძებე,
აქეთ ვეცი, იქით ვეცი, მარა ველარაფერს
გავხდი.

ბატონო, ესაა კაცობა? კაცს სიღარიბე-
ში ამომდის სული, ერთხელ რაცხა უბედუ-
რად შევედი, ბილეთში მანათ ნახევარი გადა-
მაშვლიქეს და ისიც ქერთან მომცეს ბინა. არა,
ჩემო ბატონო: ეს ვერაფელი კაი კაცობაა.
დევიწყველი აწი და ფეხს აღარ შევედგამ თია-
ტრში.

გუგული

ავლაბრის კალას-თეატრში შაბათს 20/I 6.
დავითაშვილისა და ვ. გუნიას მონაწილეობით, ი. უი-
ვიძის რეჟისორობით და არ. უმბრიევის გამგეობით
სცენის მოყვარეთაგან წარმოდგენილი იქმნა „დალა-
ტი“. მრავალი ხალხი დაესწრო.

სახალხო სახლში შაბათს, 20/II სცენის მოყ-
ვარეთა მიერ წარმოდგენილ იქნა „იმ.დის დაღუპვა“.

ნაპალადვის თეატრში წრის გამგეობამ და
სცენის მოყვარებმა ა გოგაშვილის რეჟისორობით
ელ. ჩერქეზიშვილის 30 წ. სასცენო მოღვაწეობის დღე-
სასწაული გადაიხადეს თვით მოდღესასწაულის მონაწი-
ლეობით. წარმოდგინეს „ხანუმა“ 2—3 მოქ. და
„დღის ერთა“. დაესწრო აუარებელი ხალხი, ბევრი
უბილეთობის გამო უკუ მიიქცა. ელ. ჩერქ—ს წრის
გამგეობამ საჩუქარი მიართვა, უბანმა—ფული, სცენის
მოყვარეთ მიულოცეს. განი

გ. ი. ჩუბინაშვილის თაღ. ნობით კვირას, 21/II
სახალხო სახლში ფრიად საყურადღებო დილა გაიმარ-

თა. ქართ. წარმოდგინეს „ბაიყუში“. თათრულად კომედია „ბუ ოლმასინ—ო ოლსუნ“, თარზე სიმღერა-დაკვრით; შემდეგ კონცერტი-ცეკვა გაიმართა. სხვათა შორის იცეკვა ელ. ჩერქეზიშვილი. იმღერეს გ. ჩუბინაშვილი, ინაშვილი და სხ. ერთმა რუსმა წაიკითხა სამი ლექსი თამარზე, შოთაზე და ვახტანგ გორგასლანზე, რაიცა ძლიერ მოეწონა საზოგადოებას. საზოგადოდ დილა შინაარსიანი იყო და მრავლად შეკრებილ ხალხს ძლიერ მოეწონა, სასურველია, ასეთი ილიბი დროგამოშვებით მიანიც იმართებოდეს ხოლმე.

ახალ კლუბში შაბათს, 20/II გაიმართა ვ. ლორთქიფანიძის, ხოლო კვირას მ. კავსაძის კონცერტები. ორივე კონცერტს დიდძალი საზოგადოება და ესწრო და ორივე კონცერტით მაყაფილი დარჩა.

ბ. ახოსიძის და მ. ჯაბაურის სალიტერატურო დილა სახალხო სახლში გაიმართა კვირას, 14/II. I განცხ. იოსებ იმედაშვილიმ გააცნო ხალხს „შრომის მოტიკული—მუშა მგოსანი იოსებ დავითაშვილი“, II განცხ. ი. თარალაშვილიმ, მ. ჯაბაურმა და ი. მინდიაშვილიმ წარმოადგინეს ილ. ქავჭავაძის „აკაკო ბლაქიაშვილი“, ხოლო III განცხ. უმეტეს მუშახელისგან წაიკითხეს საკუთარი ლექსები, აგრეთვე თარზე დაუკრა საღირაშვილი. ხალხი მონაწილეთ მხურვალე ტაშით აჯილდოვებდა.

ზიათურაში პარასკევს, 19/II ადგ. სც. მოყ. წრემ ვ. არაბიძის რეჟისორობით გაიმართა აკაკის სალამო, მგოსნის გარდაცვალების წლის თავის აღსანიშნავად. სალამო შინაარსიანი გამოდგა. ფარდის ახდის დროს სცენაზე გამოჩნდა აკაკის სურათი მწვანით შემკული და მოწაფე ქალ-ვაჟთა გუნდმა შესანიშნავად შეასრულა ჰიმნი „მთაწმიდა“ სან. კავსაძის ლოტბარობით. შემდეგ ალ. წერეთელმა წარმოსთქვა სიტყვა აკაკის პოეზიის შესახებ, რომელიც საზოგადოებას ძლიერ მოეწონა; მან მოკლედ და მკაფიოდ დაახასიათა აკაკის შემოქმედება. დასასრულ შეეხო 19 თებერვლის მნიშვნელობას (რომელ დღესაც შემთხვევით გაიმართა სალამო): როგორ შესტრფოდნენ და უმღეროდნენ ამ სანეტარო, მონობის ბორკილთა დამსხვრევის დღეს ჩვენი ბუმბერაზი მგოსნები აკაკი და ილია, ეს ნაწილი ისეთი ალტყანებით დააბოლოვა, რომ საზოგადოებაში დიდი ტაშის ცემა გამოიწვია. ამის შემდეგ დასდგეს აკაკის „ბუთიაობა“, რომელმაც გვარიანად ჩაიარა, და ცოცხალი სურათები: ნინო, ქეთევან, თამარი და მიჯაჭული ამირანი. როდესაც სცენაზე გამოჩნდა ცოცხალი სურათი „ნინო, ქეთევან და თამარი“, შორიდან წყნარად მოისმოდა „ღეღაღ ღეთისაო“, რაც შესანიშნავ ილიუზიას ჰქმნიდა. ბოლო განყოფილებაში ისევ ქალ-ვაჟთა გუნდმა შეასრულა: „გაზაფხული“, „სულკო“ და სხ. „სულკო“ საზოგადოებაში გაამეორებია.

საჭიროა აღინიშნოს შემდეგიც: ალ წერეთლის შემდეგ სცენაზე გამოვიდა სტუდ. ჯ—რიძე, თვისი

სურვილით, და ორიოდ სიტყვა და ვილაციის ლექსი წარმოსთქვა; რა მიზანი ჰქონდა ან რა დამოკიდებულება ამ სიტყვას, ლექს და აკაკის ერთმანეთთა შორის, ან რას მოასწავებდა?—ყველასათვის გაუგებარი დარჩა...

საზოგადოებას თეატრის დარბაზი ვერ იტევდა და ნასიამოვნებიც დაიშალა. ჯ—ბა

დ. ხაშურში ხუთშაბათს, 18/II ხაშურის ქართ. დრამ, წრემ სსუკეთესო ძალთა მონაწილეობით, ად. კორძაიას რეჟისორობით წარმოადგინა ისტ. დრ. „მარუხა“. ჰიესას მოუშადადლობა ეტეობდა. ად. ქუთათელაძემ (ბიეტრო დეჟა ვაჟე) რომის ელჩის ტიპი დაახლოვებით განასხიერა, როდის ცოდნაც ეტეობდა. მარო რეჟისიშეგალი კარგი იქნებოდა როდის რომ შეესწავლა და შეტი დრამატიული უნარით დაესურათებინა ეტეებით დაავადებულ მანის სულიერი მდგომარეობა. მარუხას—თინათინ ახაშიძის ქაღის როლში გამოვიდა ნიჭიერი სცენის მოყვარე სოფიო ბახტაძე, რომელმაც სრული გრძობით დასურათა უცხო ქვეყანას შეფუ ქართველი ქაღის სულიერი ტანჯვა. ქ-ნი ბახტაძე ეს შესამედ გამოდის ხაშურის სცენაზე და მიუხედავად ხანმოკლე მუშაობისა ხაშურის ქარ. დრ. წრეში, მაყურებელის პატივისცემა და სიყვარულიც დაიმსახურა. მოძღვარის როლში მისისუსტება მ. კვალისაშვილი. გათათებულ ქართველში—ისმიაღ ბეკში არა უშავდა ს. დეკდარაის, როდის იცოდდა. ამ სცენის მოყვარეს მხოლოდ დიქცია არ უყარგა, და ვეჟა დრამატიულ როლს ერთის საზომით ასრულებს ხოლმე. ად. კორძაიამ შავის როდის კარგათ შეასრულა, მხოლოდ სიმკაცრე აკლდა დანარჩენნი: ბ.ბ. ორჯონიკიძე, სხილაძე, მესხი და სხ ჰიესის მსვლელობას ხელს უწყობდენ. ხაშურის თეატრის ერთი დიდი ნაკლთაგანი ისიცაა, რომ მსახიობის ხმაზე ადრე მსუერებელი მოკარანხის სიტყვებს გებულობს, რაც უკმაყოფილებას იწვევს. ხალხი საშუალოთ დაესწრო, რადგან ამ დღეს რკინის გზის საკრე ბუღაშიც იყო სადამო. წრემ ორი კვირით შესწვიტა მუშაობა, დიდმარხვის გამო.

ნიკო გურული
გროზნაში 9 იან. გოცირიძისა და ქელიძის მონაწილეობით ადგილობრივმა სცენის მოყვა ეგბმა წარმოადგინეს „და მძა“. წარმოდგენამ დიდძალი საზოგადოება მოიზიდა—ქართველები და სომხები, იყვნენ რუსებიც. წარმოდგენამ მხოლოდინს გადააჭარბა: კარ-

გი იყო, როგორც სცენაზე პირველად გამოხული, ქ-ნი კერესელიძე (მარინე); მართლა და არტიტიულად შეასრულა თეატრის როლი ქ. ტელიძემ, ხოლო თუ ბ-ნი გოციბიძე მართლა მსახიობია—მეტი მოეთხოვებოდა: მხოლოდ პირველ სცენებში იყო კარგი, ციხეში კი ისუსტა. საუცხოვო იყო ადამიას როლის აღმასრულებელი დანარჩენები ხელს უწყობდენ, მაგრამ ბუნებრივი მაინც არ იყვნენ. შემოსავალი 300 მანათამდე იყო და კერძო ხასიათი ჰქონდა: უფრო „არტიტის“ სასარგებლოდ. ურგოლ არ იქნება, თუ კიდევ გამართვენ წარმოდგენას—შემოსავალი საქვედმოქმედო საქმეს მოახმარონ. თითქმის ყველა კუთხის ქართველნი ეხმარებიან ჩვენს საზოგადო საქმეებს და ნუ თუ გროზნის ქართველობა უკან უნდა ჩამორჩეს და თვისი წვლილი საქვეყნო საქმეს არ შეაწიოს!

ა. ქ.

ბათუმის სცენის მოყვ. წრემ თვისი დაუღალავი შრომით უკვე ხალხის ყურადღება მიიპყრო. მოიწვია ჯამაგირიანი რეჟისორი (ა. ჯაყელი) და სისტემატიურად სახალხო წარმოდგენების მართვა დაიწყო. დასდგა: „უმუშევარი“, „რაც გინახავს, ვეღარ ნახავ“, „იუდას ამბორი“ და სხ. კვირას, 31/I წარმოდგინეს პ. ირეთელის მიერ გადმოკეთებული 4 მოქ. დრ. „სოფლის გმირები“, ს. ხურციძის მონაწილეობით. პიესა ნათლად გვიჩვენებს, როგორ ტანჯვა-წვალები უხდებოდა სახალხო მასწავლებელთ პროვინციაში მოღვაწეობა. კარგები იყვნენ ა. ჯაყელი (სპ. მცირე-ი), ფ. ლომინაძე, (ანიკო), ავალიშვილი (სპირიდ. დედა), ა. ილორელი (ირაკლი) ცოტა მოისუსტებდა. ი. მგელაძე (გოგია) უკეთესი იქნებოდა, გურული—იმერული კილო ურთიერთში რომ არ აერია. სრული შეგნებით ასრულებდა ტარიელ მკლავაძის როლს ს. ხუციძე, მხოლოდ ახოვანება არ უწყობდა ხელს, რომელსაც ამ როლში მთავარი მნიშვნელობა აქვს: მოქეიფე თავადები მასზე მალეები მოსჩანდენ, სხვანი თითქმის ყველაზე თვის რიგზე იყვნენ. საერთოდ წარმოდგენამ კარგა ჩაიარა, დამსწერნი კმაყოფილი დარჩენ. მიუხედავად ცუდი ამინდისა, წარმოდგენას ხალხი ბევრი დაესწრო.

M. D—li

წვრილი ამბები

- ◆ **არამაზირი** ამ მოკლე ხანში გაიმართება წარმოდგენა, დაიდგება 3 მოქ. პიესა „ყარალი არსენა“ და „ქეუსა მკირს“.
- ◆ **„მეზის ტჰაოსნის“** ათი კარი, კ. დ. ბოლმონტის მიერ რუსულად თარგმნილი, მთარგმნელი წინასიტყვაობით ცალკე წიგნად იცემა მოსკოვში ცნობილ მეწიგნე საგანსწავლებლის ფირმის მიერ.
- ◆ **ქართ. სიტყ. კაზ. საზ-ის** წლიური კრება გაიმართება დღე, 28/II სამეურნეო ბანკის დარბაზში, დილით.
- ◆ **მხატ. დ. შავადაძის** თაოსნობით 17/II

შესდგა ქართველ მხატვართა კრება გ. დ. ჟურულის თავმჯდომარეობით მხატვართა კავშირის დასაარსებლად კრებამ გან ხილა თვით დ. შვეარდნაძის მიერ შედგენილი წესდება წესდების ნაკლთა შესაცვლად აირჩიეს კომისია (ექ. თ. ყაიშვილი, ალ. ყანჩელი, გ. დ. ჟურული, დ. შვეარდნაძე და ი. გოგოლაშვილი).

◆ **ქ. თ. ვასო თარხნიშვილი**, ქართული თეატრის ერთი ძველი მოღვაწეთაგანი და სახალხო პიესების მწარალი, უეტრად გარდაიცვალა ახალ ქალაქში. დაწვრილებით შემდეგ.

◆ **ი. ზარდალიშვილის** ბენეფისი ბაქოში („სიმახინჯე“) ნამდვილი დღესასწაული იყო. დაესწრო აუარებელი საზოგადოება.

◆ **სასტუმრო „ნოეს“** პატრონმა ნ. გ. სიხარულიძემ ორი პრემია დანიშნა—ეროვნული მუსიკის (ჩინგურ-ქიანურის) მცოდნე-მოყვარულთა წასაქვებლად შეჯიბრება გაიმართება ოზურგეთში.

◆ **შალვა დადიანის** ბენეფისის ქუთაისში აუარებელი საზოგადოება დაესწრო, მსახიობს მადლობა გადაუხადა და საჩუქრებიც მიართვა.

◆ **ქარ. ღრამ, დანის** მსახიობებმა სადილმარხოდ ამხანაგობას შეადგინეს.

◆ **დემუბათი კარლო ჩხიძე** ფილტვების ანთებით ავად გახდა. ექიმთა ცნობით, მდგომარეობა საშიშია.

◆ **მგოსანი ს. აბაშელი** ამ კვირის სოხუმს მიდის სანატორიუმში დასაწოლად.

◆ **რუსთა მწარლის** ტურგენევის რომანი „რუდინი“ ქართ. სთარგმნა სტუდ. ალ. გვეტაძემ.

◆ **ქართ. კულტ. მოქ. საზ-ის** წლიური კრება, რომელიც 28/II უნდა გამართულიყო, შემდეგისათვის გადაიდო, რადკან ანგარიშის დაბეჭდვა ვერ მოესწრო.

◆ **მოკლე ხანში** ქართ. კულ. მოყ. საზ-ის კრებაზე წაიკითხვენ: 1) დეკ. ნ. ნათიძე—„ზოგიერთი ადამ-ჩვეულება ქიზიყ-კახეთში“ და 2) ია კარგარეთელი—„ქართული ენის სიმდიდრე სამუსიკო ტერმინებით“.

◆ **მწერალ-მსახიობს** ვ. შალიკაშვილს თბ. სემენარის მოწაფეთა ურთიერთ შორის შეგროვილი ფული გაუგზავნეს და უსურვეს ჩქარა განკურნება.

◆ **ახალი წიგნები:** 1) „სხივი“, ლიტერატურულ-მხატვრული კრებული, შეიცავს მ. ბოჭორიშვილის, ნ. მიწიშვილის, ე. მუმლაძის, ია ევალაძის, ჩახრუხაძის და მ. ტაბიძის მხატვრულ ნაწარმოებთ. კრიტიკულ მიმოხილვას: ლეო ა. შენგელიას „ლიტერატურულ შენიშვნებსა“ და გიგოს „სიმბოლიზმს“. ამავე კრებულშია გიგა ჯუღელის ნაწერთა ნაწყვეტები. წ. გნი ფართე ზომისაა, 173 გვ. საშუალო ქალაქზე დაბეჭდილი და ღირს 1 მ 2) ნ. ყიფიანის „სიხონარი“, ი. გრიშაშვილის გამოცემა, 16 გვ. 10 კ. და 3) იასონ კერესელიძის გამოცემა: ა) ალუდა ქეთელაური, პოემა ვაჟასი, 32 გვ. 10 კ. ბ) „საყმაწვილო მოთხრობანი“, ს. მგალობლიშვილისა 96 გვ. 20 კ.

რედაქტორ-გამომცემელი ანნა იმედაშვილისა

„სახალი კლუბი“

მისი კვირის პროგრამა 29 თებ. — 6 მარტ.
ორშაბათი — სინემატოგრაფი, სიმებიანი ორკესტრი.

სამშაბათი — ქართული ოპერეტკა, (უფასოდ).

ოთხშაბათი — სინემატოგრაფი, სიმებიანი ორკესტრი.

ხუთშაბათი — ქართული წარმოდგენა, (უფასოდ); სამხედრო მუსიკა.

პარაკვი — სინემატოგრაფი, სიმებიანი ორკესტრი.

შაბათი — ქართული დრამატული საზოგადოების საღამო.

კვირა —

დასაწყისი: კონცერტებისა საღამ. 9 საათ.; წარმოდგენისა და სინემატოგრ. საღ. 8 ს. **უმასვლელი** ფასი ჩვეულებრივია, მხოლოდ სამშაბათს და შაბათს იხდის; მანდილოსნები და სტუდენტები (ფორმაში) 65 კ. მამაკაცისა 1—05 კ.

სახალხო ფურცელი

სურათებიანი დამატებით გაზეთი ღირს წლ. 9 მ. 50 კ., ნახ. წლით 5 მ., საბითუ. 2 მ. 50 კ. თვით 90 კ.

წლიური ხელის მომწერნი შიიღებენ პრემიას, თხზულებას თანამედროვე სოციალ-პოლიტიკურ კრებ. მდგომარ. შესახებ.

თხზულების დაწერაში მონ. იღებენ.

- კ. აბაშიძე, ი. გედევანიშვილი, გრ. გველესიანი,
- გ. ლასხიშვილი, გ. შიანიშვილი, გ. რტილაძე,
- გ. ქიქოძე, ს. ფირცხალავე, თ. ლლონტი და ა. ჯაჯანაშვილი.

მისამ.: თბილისი, „სახალხო ფურცლის“ რედაქცია, სახალხის ქუჩა, სარაჯიშვილის სახლი № 6.

შიიღება ხელის მწერა 1916 წ. სელიტრატურა, სანალიტიკა და სემეციური წერხელ რამდენიმე გამოცემა ორკვირაში ერთხელ რომანოზ ფანცხავას რედაქტორებით. უფასოდში საუკეთესო სელიტრატურა მსგებრი თანამშრომლებს წლიურად: 5 მ., ნახევარში წლით 3 მ., სამი თვით 1 მ. 50 კ. თვით 50 კ. ფულის გადახდა წაქიფ ნაწილათ: მკუდიანთ: ხელის მოწყობის დროს 3 მ., შირველ აზრადს — 1 მ. და პარველ იტინის 1 მ.

„ცნოვრება“ - 3 კ.

ფული უნდა გამოაგზავნოს ამ მისამართით: **Кутансь, Роману Сяйрид, Папихава.**

თანამედროვე კვრი

გაზეთი ღირს როგორც თფილისში ისე პროვინციაში მთელი წლით 8 მან., ნახევარი წლით 4 მან. 50 კ. ერთი თვით 90 კ. გაზეთის ფასიხელის მომწ. წინდაწინ უნდა გადაიხ. ნისიათ არავის გაეგზავნება.

ფასტით ხელის მომწერლებს ფული შემდეგი ადრესათ უნდა გამოაგზავნოს: **Тифлисъ, поч. ящ. № 199 Власію Малакіевичу Бохохадзе.** თფილისის ხელის მომ. ფული უნდა შემოიტანონ კანტორა „განათლებაში“ ოლგას ქუჩა: № 6 მომდევალ წლის მომწერლებს კანტორა უმორჩილენად სთხოვს ფული 20 დეკემბრამდე შემოიტანონ.

„განათლება“

უფასოდ-გაზეთებს კანტორა ქ. თბილისში ოლგას ქუჩა № 6. ეგზავნება აგენტებს: „თეატრი და ცხოვრება“, „თან. კვრი“, „კ. შ. მათრახია“, „საქართველო“, „Тифлисъскій Листокъ“, „Русское Слово“, „ქობრიზი“, კედლის კალენდრები და სხ და სხ. ქართული წიგნები. ფული რა წერილები უნდა გამოაგზავნოს შემდეგი ადრესით: **Тифлисъ, почтовый ящикъ № 96, С. Таварткиладзе.**

გამართულია ხელის მოწერა

კიკნა-შუაპელოს

პოემებისა და რჩული ლექსების კრებულზე, რომელსაც დაერთვის სურათი, ბიოგრაფია და დ. კანკაძის გრიტიკული წერილი: ხელის მოწერა შიიღება ჩვენს რედაქციაში.

ნომრები „სპროკრა“

ახლად შეკეთებულს, საუცხოვოდ მოწყობილი, ხუფთა, ელემენტრონის სინათლით ქოლაქის შუაგულს, ვორონცოვის ძველთან ნომრები ოთხი აბაზიდან. ნომრებში სამზარეულო, ცხელი და ცივი წყლით (დუში და ანნა). თბ., მიხ. პრ. № 5. ტელ. 13—14 (წ)

სტენის მოყვარე-მუშაკთა საყურადღებოდ:

И. Т. Полумордвиновъ.
Списокъ пьесъ

На грузинскомъ языкѣ.

разрѣш. на представл. на сцен. Кавк. Края. и 40 коп. Тифлисъ Цензурный Комитетъ.

Донзволено Военной Цензурой ხელმძღვანელისა

„აპლაზარო. თქვესრი „პლაზარი.“

დიდმარხვის სეზონი
წარმოდგენა № 2.

სამშაბათს, 1 მარტს, ავღაბრ ქართ. სახ. წარმ. მმართვე. წრის სტენის მიჯვარეთა ამხანაგობის მიერ მსახიობთ ვ. გამყრელოძის მიხაწ.

წარმოდგენილია ექნება დავ. ერისთავის ცნობილი ისტორიული დრამა 5 მოქმედ. და 6 სურათად

დასასყისი სწორედ სედიმოს 8 საათზე. ადგილები ფასი 20 კ. დგენ 1 მ. 50 კ. მდე. რადგანაც ზოგიერთნი მოტყუებით ხელზე გვიდინ ბილეთებს, ამიტომ წარმოდგენილ საზოგადოების სუურადდებოდ ვაგნადებთ, რომ ხეენი წარმოდგენის ბილეთები გაიყიდება მხოლოდ თეატრის კასაში.

რეჟისორი ი. ეივიძე. გამგე ა. უმბრივეი.

სამშობლო

Открыта подписка на 1916 г.

(Годъ изданія восьмой)

на газету

„ЗАКАВКАЗСКАЯ РЪЧЬ“

Подписная цѣна

Для многогородныхъ подписчиковъ:

12 м.	11 м.	10 м.	9 м.	8 м.	7 м.	6 м.	5 м.	4 м.	3 м.	2 м.	1 м.
10 р.	9р.50к.	9 р.	8р.50к.	7р.50к.	6р.50к.	6 р.	5 р.	4 р.	3 р.	2 р.	1 р.

Для городскихъ подписчиковъ:

8 р.	7р.50к.	7р.25к.	6р.75к.	6р.50к.	5р.50к.	5 р.	4р.25к.	3р.50к.	2р.75к.	2 р.	1 р.
------	---------	---------	---------	---------	---------	------	---------	---------	---------	------	------

За-границу вдвое больше городской.

Контора изданія просить ЗАПИСЫВАТЬСЯ на газету, особенно ИНОГОРОДНЫХЪ, СВОЕВРЕМЕННО, чтобы возможно было заблаговременно заготовить адреса.

ПЛАТА ЗА ОБЪЯВЛЕНИЯ: строка четита впереди текста—15 к., послѣ текста—10 к. Извѣщенія о зрѣлищахъ впереди текста—20 к. Переимѣна адреса съ городского на многогородный 75 коп., съ многогороднаго на многогородный 60 коп. Объявленія въ предѣла Кавказа впереди текста—24 коп., позади—12 коп.

Подписка принимается съ 1-го по 1-е число каждаго мѣсяца

Гербовый сборъ за подписку 5 к. взимается особо.

Подписка марками не принимается.

Контора газ. „Закавказская Рѣчь“ открыта отъ 10 до 3 ч. 30 м. дня и 7—8 ч. веч.

АДРЕСЪ: Тифлисъ, редакція газеты „Закавказская Рѣчь“, Дворцовая ул., д. Д. 3. Сараджева. Для телеграммъ: Тифлисъ, „Закавказская Рѣчь“.

Траурныя объявленія принимаются въ конторѣ редакція до 8 ч. дня по 5 р., послѣ 8 час. въ типографіи „Соранай“ (на Мадатовскомъ стровѣ, № 1) на 1 р. дороже.

Редакторъ ин. Н. П. Тумановъ.

Издатель Э. Д. Горделадзе.